

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης: Δ. Π. ΤΑΪΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, άρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συνδρομή χρονιάτικη: Για την Ελλάδα και την Κρήτη δρ. 10. Για το εξωτερικό φρ. χρ. 12,50.—Για τις επαρχίες δεχόμαστε και τριμηνες συνδρομές (: δρ την τριμηνία).—Κανένας δε γράφεται συνδρομητής α δεν προπληρώσει την συνδρομή του.

20 λεπτά το φύλλο. — Τα περασμένα φύλλα πουλιούνται στο γραφείο μας διπλή τιμή.

Βρίσκεται στην Αθήνα σ' όλα τα κιάσκια, και στις επαρχίες σ' όλα τα πραχτορεία των Εφημερίδων.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ ΤΟΥ Κ. ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

«Αναγνωρίζω την ανάγκην της διαπαυδαγωγήσεως του Ελληνικού λαού και της χειραφετήσεως αυτού από του προσωπικού κομματισμού θά εργασθώ μετ' εκείνων προς τους οποίους ή εξέλιξις των εργασιών της Βουλής ήθελεν αποδείξει, ότι συμκίπτουσιν αι ιδέαι μου, διά την οργάνωσιν πολιτικού συλλόγου διακλαδουμένου καθ' όλον τό Κράτος και μέλλοντος ν' αποτελέση την οργάνωσιν του νέου πολιτικού κόμματος της ανορθώσεως, του οποίου την συγκρότησιν ανυπομόνως αναμένει ο λαός. Μετά των ομοφρόνων τούτων θά ασχοληθώ εν καιρῷ εις την διατύπωσιν του κυβερνητικού προγράμματος του νέου αυτού κόμματος, τό όποσον πρόγραμμα μετά των πολιτικών αρχών τας οποίας εξέγγειλα ύμιν. θέλει αποτελέσει τόν δεσμόν, ο οποίος θά συνέχη τά μέλη του νέου τούτου κόμματος».

Εΐμουνα την εποχή εκείνη στο Βερολίνο κι ακόμα θυμάμαι τί έντύπωση και τί ένθουσιασμό γέννησε σε μένα και σ' ένα φίλο μου, που μαζί διαβάσαμε μεσημεριάτικα μέσα στην Unter den Linden στις «Αθήναι» της 6 του Σεπτεβρη του 1910 τό λόγο

που έβγαλε ο κ. Βενιζέλος την παραμονή απ' τό μπαλκόνι του «Μεγάλου Ξενοδοχείου», τό μέρος αυτό του λόγου που σημείωσα παραπάνου. Οι λίγες εκείνες γραμμές που για πρώτη φορά, καθ' όσο τουλάχιστο ξέραμε, άκουγότανε στην Ελλάδα άξιζαν μονάχα ένα Βασίλειο. Που να περιμένουμε εμείς, πως εκείνος που τόν ξέραμε για Έπιναστάτη, για άνθρωπο του ντουφεκιού, θάβγαине να δώσει σημασία σε ζήτημα που τόσα χρόνια, τόσοι πολιτικοί άντρες δεν του είχανε δώσει καμμία! Που να φανταστούμε πως ό,τι κατορθώσαμε να βρούμε με τόση δυσκολία εμείς ύστερα από μελέτη της ζωής ενός πολιτισμένου Κράτους, ύστερα από σύντομη και βαθειά παρατήρηση και περιμέναμε την ώρα να κατέβουμε και να τό βροντοφωνήσουμε, θάβγαине τόσο καθαρά και τόσο σοβαρά απ' τό στόμα εκείνου που σ' αυτόν όλος ο κόσμος τότε άτενίζανε σα στο Σωτήρα! Και τό τελευταίο αυτό σημείο μεγάλωνε τη χαρά μας. Ο Βενιζέλος, λέγαμε, είναι σήμερα τό αντικείμενο της γενικής λατρείας: έτσι θά κατορθώσει να συγκεντρώσει γύρω του τους προσωπολάτρες συμπολίτες μας, που δεν μπορεί να τους κατηγήσει άνθρωπος που να μην τους έχει επιβληθεί από πριν ή προσωπικότητά του, και να τους έμφυσήσει τις ιδέες του, πράμα που θά του είναι εύκολο μια και ή προσωπολατρεία τους θά τους παρουσιάζει για σοφά όσα θά τους πει. Θα γινόντανε λοιπόν οι πολιτικοί σύλλογοι με αρχές, με πρόγραμμα, οι πολιτικοί σύλλογοι που θά συγκεντρώνανε μόνο τους ανθρώπους που θά είχαν κοινές αρχές και σ' ένα μεγάλο μέρος και κοινά συμφέροντα. οι πολιτικοί σύλλογοι που θά ώριζαν τους βουλευτές και τη στάση τους στη Βουλή, που θά τους αποδοκίμαζαν και θά τους ανάγκαζαν να παραιτηθούν αν έπαρόδωναν τις κοινές αρχές. Δυστυχώς ο κ. Βενιζέλος ένα μήνα ύστερα από τό λόγο του εκείνον έγινε Πρωθυπουργός: δυστυχώς απ' αυτή μόνο την όψη, γιατί έπρεπε να δεχτεί την Πρωθυπουργία την εποχή εκείνη όπως είταν τά πράματα — δε θέλουμε λοιπόν να τόν κατηγορήσουμε με τη λέξη εκείνη γι' αυτό: λέγοντας δυστυχώς, θέλω μόνο να δείξω τη λύπη μου γιατί με τό να γίνει Πρωθυπουργός αναγκάστηκε να ξεχάσει τους πολιτικούς συλλόγους και τό σοβαρό πολιτικό κόμμα και να δημιουργήσει κι αυτός ένα νέο προσωπικό κόμμα, κόμμα που είχε μεν αρχές θεωρητικά, που στην πράξη όμως κρεμόντανε απ' τά χείλια του Πρωθυπουργού, γιατί τά μέλη του δε συνδεότανε με κοινές αρχές μαζί του, γιατί απλούστατα τά περισσότερα δεν είχαν καν αρχές. Οι πολιτικοί σύλλογοι ξεχάστηκαν λοιπόν τότε κ' έπρεπε να ξεχαστούν αν έπρεπε να διατηρηθεί στα πράματα ή Κυβέρνηση: γιατί, δη-